

АНАЛИЗ НА ДИНАМИКАТА В РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБЩОСТУДЕНТСКИТЕ ИГРИ ПО ЛЕКА АТЛЕТИКА ОТ 1988 ДО 2001 ГОДИНА

Доц.г-р Рашко Томов - ТУ, Габрово

Assoc. Prof. Rashko Tomov, Ph.D., the Technical University, Gabrovo

ANALYSIS ON THE DYNAMICS OF THE RESULTS AT THE UNIVERSITY GAMES IN ATHLETICS, 1988 - 2001

A study of many years has been carried out analyzing the performances of the student athletes, participants in the National Students' Games. The results display a regress in students' athletics over the period under study, 1988 - 2001.

Scientific opponents: Assoc. Prof. Yulian Karabiberov, Ph. D., Assoc. Prof. Marin Gudev, Ph. D.

Развитието на обществения живот от 1988 година до момента е повече от динамично. Политическата власт премина през многократни промени, които доведоха до тотални икономически парадокси. Те неминуемо дадоха отражение и върху спортното развитие на нацията и респективно върху нивото на студентския спорт. Закриването на спортните училища, спортните паралелки, физкультурни сдружества, УСШ и вече минималния брой щатни треньори по лека атлетика доведоха до отстъпление на спортните резултати, които особено повлияха на студентската младеж.

Учебният и учебно-тренировъчния процес по физическо възпитание в университетите винаги е представлявал процес на взаимодействие на обективни и субективни фактори, които определят и сържавната стратегия на физическото възпитание във ВУЗ. Постепенно се даде импулс на студентски преобразования, които често не бяха в полза на спор-

та.

В този момент важно условие за развитието на студентската лека атлетика остана мотивацията на студенти и преподаватели. Отпаднаха колебливите и неустойчивите, което неминуемо е минус за студентската лека атлетика.

Многогодишните ни наблюдения, изследвания и публикации от 1985, 88, 89, 91, 92, 93 година от автори като Ив. Иванов, Сн. Томова, К. Караганова, Р. Томов, Б. Мулешков и гр. ни дадоха база за сравнение и основание за проследяване динамиката в развитието на студентската лека атлетика.

Всичко споменато, а и още много неспоменати, но анализирани мисли между преподаватели по физическо възпитание във ВУЗ, доведоха до идеята за настоящата статия. Целта ѝ бе да представи обективно нивото на студентската лека атлетика през последните 12-13 години, предостави материали за мисли, анализи и послужи като предпоставка за положителни промени.

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Анализирахме резултатите на първите 12 състезатели във всяка проведена лекоатлетическа дисциплина за мъже от ОСУ (Общостудентските игри) през 1988, 1992, 1997 и 2001 година. Не участват резултатите от дисциплините бягане 10 000м и шафетите 4 x 100 и 4 x 400 метра, поради промените им във времето и голямата вариативност на резултатите от тези бягания.

От таблица 1 се вижда, че само през 1988 година почти всички дисциплини включени в ОСУ по лека

Табл.1 Резултати от проведени ОСУ през 1988 и 1992 година

ДИСЦИПЛИНИ	1988 ГОДИНА				1992 ГОДИНА			
	брой участници	x	s	v%	брой участници	x	s	v%
БЯГАНЕ 100М	над 12	11,3 сек	0,39	3,46	над 12	11,65	0,24	2,1
БЯГАНЕ 200М	над 12	23,35 сек	0,61	3,59	над 12	23,04	0,62	2,69
БЯГАНЕ 400М	над 12	51,22 сек	1,11	2,61	над 12	51,62	2,69	5,21
БЯГАНЕ 800М	над 12	1,58,01 мин	1,84	1,56	над 12	1,58,33	4,91	4,15
БЯГАНЕ 1500М	над 12	4,04,68 мин	8,07	3,3	над 12	4,08,64	15,7	6,31
БЯГАНЕ 5000М	над 12	15,37,85 мин	36,03	3,84	10	16,16,8	25,14	2,59
БЯГАНЕ 3000 ПР	над 12	9,37,65 мин	14,46	2,5	над 12	10,31,4	37,59	5,91
СКОК ДЪЛЖИНА	над 12	660 см	0,5	7,63	10	653,33	0,82	5,98
СКОК ВИСОЧИНА	над 12	187,75 см	9,23	4,92	10	194,42	11,67	6,0
ТРОЕН СКОК	10	13,37 м	0,68	5,14	8	13,78	2,35	17,1
ГЮЛЕ	над 12	12,20 м	0,94	7,73	над 12	11,5	1,7	14,78
ДИСК	над 12	36,79 м	3,0	8,15	10	35,56	3,12	8,79
КОПИЕ	над 12	46,29 м	6,04	12,51	10	47,66	7,29	15,38

атлетика са участвали по 12 състезатели, изключително прави само участието на 10 състезатели в тройния скок. През 1992 г. по 12 състезатели са участвали само по дисциплините бягане 100м, 200м, 400м, 800м, 1 500м, бягане 3 000м и тласкане гюле, като по всички останали дисциплини са участвали по 10 състезатели, а в тройния скок - 8.

През 1997 г. тази тенденция се запазва. По 12 и повече състезатели са участвали в дисциплините бягане 100м, 200м, 400м, 1 500м. Десет състезатели са участвали в скок гължина, 8 в скок височина, по 7 в бягане 5 000м, 3 000 м, 6 в хвърляне копие и 5 в тройния скок.

През 2001г. 12 състезатели са участвали само в дисциплините бягане 100м, 200м, 400м, 11 състезатели има в хвърлянето на копие, 9 състезатели в мятането на диск, 8 в скока на гължина, 7 тласкаха

гюле, по 6 в бягането на 1 500 м, скока на височина и тройния скок, 5 бягаха 5 000м и 4 бягаха 3 000м.

От таблици 1 и 2 се вижда също, че от анализираниите 88, 92, 97 и 2001 г. при сравняване на средните резултати по всяка отделна лекоатлетическа дисциплина от ОСУ, през 1988г. лекоатлетите са били с най-високи постижения по 9 дисциплини от общо 13 анализирани. Те са бягане 400м, 800м, 1500м, 5000м, 3000 м, скок гължина, тласкане гюле, хвърляне копие и мятане диск.

Участниците в ОСУ през 1992г. са с най-висок резултат само в скока на височина.

Студентите-лекоатлети през 1997г. не са постигнали най-високи резултати от сравнените със споменатите години по нито един показател.

През 2001г. лекоатлетите постигат най-високи резултати на бягане 100м, 200м и троен скок.

Сравнените средни резултати между постиженията от финалните състезания от ОСУ на състезатели от 2001г. с тези от 1988г. (таблица 3) показват, че спринтьорите през 2001г. са значително по-бързи от 1988г. на бягане 100м с 0,39сек и $P_t = 99,99\%$ и със значително по-слаба скоростно-силова издръжливост на бягане 200м с 0,45сек и $P_t = 99,99\%$. Този факт до някъде е субективен, поради неучастието на някои състезатели само в една от споменатите дисциплини, а се знае, че те са взаимно допълващи се. Разликите на всички останали по анализираниите дисциплини са малко значими с P_t под 95%.

Сравнените резултати на бягане 100м от 2001г. с тези от 1992г. и 1997г. също показват значителен прираст, съответно от 0,74сек, $P_t = 95,95\%$ и

Табл.2 Резултати от проведени ОСУ през 1997 и 2001 година

дисциплини	1997 ГОДИНА				2001 ГОДИНА			
	брой участници	x	s	V%	брой участници	x	s	V%
БЯГАНЕ 100М	над 12	11,25 сек	0,39	3,47	над 12	10,91	0,29	2,69
БЯГАНЕ 200М	над 12	24,52 сек	0,88	3,59	над 12	22,9	0,65	2,84
БЯГАНЕ 400М	над 12	54,92 сек	2,84	5,18	над 12	52,03	1,56	3,01
БЯГАНЕ 800М	над 12	2,09,17 мин	6,24	4,73	над 12	2,04,9	8,59	6,88
БЯГАНЕ 1500М	над 12	4,20,27 мин	16,6	9,31	7	4,09,33	22,37	6,97
БЯГАНЕ 5000М	7	17,09,5 мин	34,54	33,83	6	18,09,1	11,42	10,48
БЯГАНЕ 3000 МР	7	11,11,2 мин	21,4	14,92	6	10,25,0	2,71	9,53
СКОК ДЪЛЖИНА	10	615,8 см	48,19	7,82	8	627,91	54,49	8,67
СКОК ВИСОЧИНА	8	180,83 см	6,71	3,71	6	185,83	15,65	8,42
ТРОЕН СКОК	5	13,68 м	1,15	8,45	6	14,12	9,56	67,75
ГЮЛЕ	над 12	10,39 м	1,38	13,34	9	10,99	1,92	17,49
ДИСК	7	29,54 м	4,36	14,77	4	32,02	6,26	19,58
КОПИЕ	6	39,4 м	6,34	16,09	11	44,82	10,2	2,25

Табл.3 Сравнени резултати между ОСЦ от 2001 г. с 1988, 1992 и 1997г.

дисциплина	2001-1988			2001-1992			2001-1997		
	резл.	t	Pt%	резл.	t	Pt%	резл.	t	Pt%
БЯГАНЕ 100М	3,9дес/сек	8,12	99,99	0,74	2,0	95,45	0,34	2,42	98,44
БЯГАНЕ 200М	-4,5дес/сек	5,05	99,99	0,14	0,15	11,92	1,62	1,48	86,11
БЯГАНЕ 400М	-0,81сек	0,42	31,55	-0,41	0,15	11,92	1,62	1,48	86,11
БЯГАНЕ 800М	-8,39сек	0,95	65,78	-4,57	0,46	35,44	4,27	0,4	31,08
БЯГАНЕ 1500М	-4,65сек	0,19	15,06	-0,29	0,1	7,99	10,94	0,39	30,34
БЯГАНЕ 5000М	-2,72мин	0,07	55,5	-1,52,46	0,92	7,99	10,94	0,39	30,34
БЯГАНЕ 3000 ПР	-0,58мин	0,05	3,98	5,5	0,14	11,13	1,08,52	3,17	99,85
СКОК ДЪЛЖИНА	-32,09см	0,58	43,8	-25,42	0,36	28,11	5,0	0,29	22,81
СКОК ВИСОЧИНА	-1,92см	0,1	0,79	-8,59	0,44	34,0	-0,8	0,01	0,79
ТРОЕН СКОК	0,75м	1,1	73,3	0,34	0,03	2,39	0,44	0,05	3,98
ГЮЛЕ	-1,21м	1,28	79,94	-0,51	0,198	15,06	0,6	0,25	19,74
ДИСК	-4,77м	0,68	50,35	-3,52	0,53	40,38	2,48	0,32	25,1
КОПИЕ	3,47м	0,29	22,81	-2,84	0,22	17,41	5,82	0,65	

0,34сек и Pt = 98,44%. За отбелязване е, че постиженията от 1988г, са по-високи от тези през 2001г по 11 дисциплини, от 1992г по 9 дисциплини и от 1997г по 3 дисциплини.

Сравнените резултати на бягане 3 000 пр са значително по-високи през 2001г от тези през 1997г. Явно физическото качество издръжливост и двигателна координация на бегачите през 2001г е на значително по-високо ниво.

Очевидно е, че икономически кризисната 1997г оказва негативно отражение и върху постиженията в студентската лека атлетика. От тази година започва и спада в брой на участниците, която тенденция за съжаление продължава и до момента.

Намаленото, а в някои университети и липсващо включване в учебно-спортна дейност в годишния хорариум на преподавателите също оказва негативно отношение върху студентската лека атлетика и доведе до спад в спортната мотивация. Наличието на 5 университета, даващи физкултурно образование през последните години не може да компенсират срива в масовостта и резултатите на студентската лека атлетика.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

До 2001г са проведени 51 Обшостудентски игри. Анализирани резултати на студентите - състезатели по лека атлетика показват:

1. Спад в броя на състезателите, участници в отделните дисциплини на ОСЦ по лека атлетика.

2. Намален е интересът на студенти и преподаватели към студентската лека атлетика. Отражение на това са средните спортни резултати в анализирани лекоатлетически дисциплини, по които се провеждат ОСЦ.

3. Лекоатлетически дисциплини, които са свър-

зани с повече еднообразна работа, като дългите бягания и изискващи повече технически умения, като скоковете и хвърлянията са с най-малък брой участници и по-ниски технически резултати.

4. Спадна броят на традиционно силно представящите се университети, което според нас е свързано с подмяна на тренировъчните кадри и мотивацията на новите.

Направените изводи трябва да послужат като тревожен сигнал за студентската лека атлетика и спорта като цяло в университетите, за да не дойде момент да се срамуваме от младото поколение, което сме обучавали - с голямо професионално израстване, високо самочувствие и ниско физическо развитие, дееспособност и спортна култура.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

1. Иванов, К., Аспекти на развитие на физическото възпитание във ВУЗ, ВФК, 10/85
2. Карагонова К., Изграждане и развитие на катедрите по физическо възпитание като научно-учебни звена в системата на ВУЗ и приносът им за физкултурната наука, ВФК, 8/80
3. Кръстев У., Динамика на резултатите и техника на мятане чук в света, у нас и перспективи за развитието им, ВФК, 2/77
4. Томов Р., Б. Мулешков, Управление спортната форма на студентите - бегачи на средни и дълги разстояния с помощта на основните физически качества, МНК на "Академик", С., 88
5. Томов Р., Г. Шулев, Отражение на зрителния анализатор върху развитие на физическото качество бързина при спринтовото бягане, Научна конференция, Г., 92
6. Томов Р., Общата спортна подготовка на лекоатлетите от ТУ "В.Априлов" - Габрово, предпоставка за постигане на оптимални спортни резултати, НК, НСА, 92.